

CRNA GORA

MINISTARSTVO ODRŽIVOG RAZVOJA
I TURIZMA

**INFORMACIJA
S PREDLOGOM
SPORAZUMA IZMEĐU PROGRAMA UJEDINJENIH NACIJA ZA RAZVOJ
I MINISTARSTVA ODRŽIVOG RAZVOJA I TURIZMA
NA PRINCIPU PODJELE TROŠKOVA
ZA PODRŠKU IZRADI NACIONALNE STARETGIJE ODRŽIVOG RAZVOJA ZA
PERIOD POSLIJE 2015. GODINE**

Podgorica, jun 2015. godine

IV Proleterske brigade broj 19, 81000 Podgorica
Tel: (+382) 20 446 200; (+382) 20 446 225; (+382) 20 446 378; Fax: (+382) 20 446 215.
E-mail: kor@mrt.gov.me; Web: www.mrt.gov.me.

I UVOD

Prva *Nacionalna strategija održivog razvoja Crne Gore* (u daljem tekstu *NSOR CG*) usvojena 2007. godine, predstavljala je korak u nastojanju da se deklarativno opredjeljenje Crne Gore da postane ekološka država realizuje. U periodu kada je rađena, oslanjala se na smjernice i ciljeve tadašnjih strateških dokumenata, kao što su *Pravci razvoja Crne Gore kao ekološke države*, *Strategija razvoja i redukcije siromaštva*, kao i Mediteransku strategiju održivog razvoja (MSOR), zaključke dva svjetska samita o održivom razvoju i njihova ključna dokumenta (1992. i 2002. godine) i druge instrumente za postizanje održivog razvoja. Od kada je usvojena, *NSOR CG* je kroz proces evaluacije pretrpjela reviziju određenog broja ciljeva, mjera i sa njima povezanih indikatora utvrđenih u njenom Akcionom planu. S obzirom na to da je rok implementacije Akcionog plana ove strategije istekao 2012. godine, i da su se u Crnoj Gori u međuvremenu desile brojne promjene, naročito reforme vezane za EU integracije i harmonizaciju nacionalne legislative sa pravnom tekovinom EU (*EU Acquis-em*), kao i da su na nacionalnom i međunarodnom nivou pokrenuti novi programi i inicijative sa ciljem redefinisanja politike Ujedinjenih nacija o održivom razvoju, ocijenjeno je da su se stekli uslovi za reviziju *NSOR CG*.

II DO SADA REALIZOVANE AKTIVNOSTI U OKVIRU IZRADE NSOR CG ZA PERIOD POSLIJE 2015. GODINE

Ministarstvo održivog razvoja i turizma (u daljem tekstu *MORT*) u postupku otvorenog javnog tendera odabralo je kompaniju CEED Consulting d.o.o. iz Podgorice za izradu *NSOR CG* za period poslije 2015. godine. Ugovor je potpisan u julu 2013. godine, da bi u oktobru mjesecu bilo prezentovano Polazište za reviziju *NSOR CG*. Proces izrade se realizuje u koordinaciji i pod stručnim nadzorom Ministarstva održivog razvoja i turizma, odnosno Nacionalnog savjeta za održivi razvoj i klimatske promjene. U sažetoj formi, Polazište je prezentovano na sastancima u Nikšiću, Ulcinju, Budvi i Bijelom Polju. Na osnovu dobijenih komentara i analitičkog rada konsultantskog tima, pripremljena je šira osnova nazvana *Platformom za izradu NSOR 2015-2020* (u daljem tekstu *Platforma*), koja sadrži analizu postojećeg stanja i pravce daljeg razvoja. *Platforma* je prezentovana široj javnosti, stručnjacima, predstavnicima univerziteta, civilnog društva i predstavnicima javnih institucija na sedam radionica (u Budvi, Baru, Herceg Novom, Pljevljima, Mojkovcu i Danilovgradu) u sva tri regiona Crne Gore, pri čemu je posljednja radionica u nizu organizovana u Podgorici u martu 2014. godine. Uzimajući u obzir preovlađujuće nezadovoljavajuća mišljenja i sugestije iznesene u okviru participativnog procesa na pripremljenu Platformu, stručni tim i Ministarstvo održivog razvoja i turizma pristupili su izmjenama i dopunama Platforme, razvoju metodološkog pristupa za komunikaciju rezultata rada stručnog tima široj javnosti koji je trebalo da bude zasnovan na problemsko-uzročnoj analizi i SWOT analizi. Istovremeno su identifikovane dodatne aktivnosti koje nijesu planirane prilikom

pokretanje procesa izrade *NSOR CG* za period poslije 2015. godine, a koje su ocijenjene neophodnim nakon sprovedenih konsultacija sa stručnom i zainteresovanom javnošću. S tim u vezi, izvršeno je redefinisano početno anticipirane dinamike realizacije procesa revizije *NSOR CG*.

Na 26. sjednici Nacionalnog savjeta za održivi razvoj i klimatske promjene koja je održana 09. maja 2014. godine članovi Nacionalnog savjeta su informisani o dinamici i rezultatima rada u okviru izrade Nacionalne strategije održivog razvoja Crne Gore za period poslije 2015. godine, u periodu od potpisivanja ugovora između Ministarstva održivog razvoja i turizma i konsultantske kuće CEED Consulting do izrade Platforme za izradu Nacionalne strategije održivog razvoja. S tim u vezi Nacionalni savjet je usvojio dokument kojim se utvrđuje unaprijeđena struktura i sadržaj buduće *NSOR CG 2015-2020*. Preporučeno je da dokument treba da obradi sljedeća pitanja:

1. Zašto sprovodimo reviziju *NSOR CG*?
2. Na koji način se sprovede politike od značaja za održivi razvoj Crne Gore?
3. Međunarodni okvir relevantan za izradu *NSOR 2015-2020* u kontekstu utvrđivanja potreba i prioriteta održivog razvoja CG u predstojećem periodu
4. Metodologija izrade *NSOR CG 2015- 2020*
5. Vizija i smjernice održivog razvoja Crne Gore (*NSOR CG 2015-2020*)
6. Prioritetni pravci i sa njima povezani opšti ciljevi održivog razvoja Crne Gore (*NSOR CG 2015-2020*)
7. Prioritetne teme i pitanja održivog razvoja CG u periodu do 2020.g:
 - a. Uvođenje zelene ekonomije
 - b. Očuvanje i vrednovanje prirodnog kapitala
 - c. Inkluzivni rast
 - d. Razvoj zasnovan na znanju
 - e. Ravnomjeren regionalni razvoj
 - f. Upravljanje za održivi razvoj
8. Akcioni plan
9. Plan upravljanja za sprovođenje *NSOR CG 2015-2020*
10. Projektni portfolio Akcionog plana
11. Finansiranje politike održivog razvoja.

S tim u vezi Vlada Crne Gore je na sjednici od 26. juna 2014. godine zadužila Ministarstvo održivog razvoja i turizma da koordinira nastavak realizacije Nacionalne strategije održivog razvoja u skladu sa redefinisanim strukturom, sadržajem i dinamikom procesa revizije ovog dokumenta.

Proces izrade *NSOR CG* je zahtjevan i ambiciozan. Posebno je relevantan još uvijek otvoreni globalni procesi izrade Ciljeva održivog razvoja i definisanja razvojne agende poslije 2015. godine, obzirom da oni oblikuju nacionalne politike i okolnosti za sprovođenje politike održivog razvoja. Poseban izazov predstavlja izrada Akcionog plana *NSOR CG* jer isti treba da uspostavi

model za praktičnu primjenu principa održivog razvoja, primarno kroz koncept zelene ekonomije i unapređenja kvaliteta života. S tim u vezi je i uvođenje novih indikatora za praćenje implementacije *NSOR CG*, kao što su npr. indikator kvaliteta života i indikator efikasnosti resursa, ali i potreba planiranja okvira koji omogućava buduće usklađivanje nacionalnog sistema praćenja politike održivog razvoja sa zahtjevima u kontekstu primjene ciljeva održivog razvoja. Pored indikatora, u sedam definisanih tematskih cjelina neophodno je definisati i mjere održivog razvoja Crne Gore za period poslije 2015. godine.

Polazeći od zaključaka sa 26. sjednice Nacionalnog savjeta za održivi razvoj, odnosno Vlade Crne Gore iz juna 2014. godine, CEED Consulting d.o.o. kao Obradivač *NSOR CG* za period poslije 2015. godine dostavio je Prednacrt strategije krajem jula mjeseca 2014.g. Isti je razmotren od strane stalnih radnih grupa Nacionalnog savjeta i ocijenjen nezadovoljavajućim.

Ključni nedostaci dostavljenog Nacrta *NSOR CG* su:

- Dokument **ne daje jasne smjernice za dalji razvoj Crne Gore** u cilju postizanja održivog razvoja već samo osvrt na postojeće stanje u Crnoj Gori. U tom kontekstu, neophodno je razraditi (i preispitati) identifikovane prioritetne ciljeve i mjere odnosno identifikovati ključne aktivnosti, nosioce realizacije projekata, dinamiku realizacije, potrebna sredstva, indikatore uspjeha i izvore podataka za njihovo izračunavanje kako bi se **razradio konkretan Akcioni plan** sa jasnim akcijama i mjerama radi unaprijeđenja budućeg razvoja Crne Gore.
- Dokument je **neophodno potkrijepiti nalazima i preporukama godišnjih izvještaja o sprovođenju Nacionalne strategije održivog razvoja 2007-2012.**
- I dalje nedostaje kritički osvrt i analiza pitanja ključnih za razvoj CG kao što su Prostorni plan CG, izgradanja HE Morača, funkcionisanje KAP-a, kroz razradu scenarija i td.
- Takođe, **nedostaje osvrta na tekuće procese na globalnom nivou** koji se tiču kreiranja politike održivog razvoja za period poslije 2015. godine kao što su rad Otvorene radne grupe Ujedinjenih nacija za definisanje ciljeva održivog razvoja (OWG SDGs) i učešće Crne Gore u njenom radu. Nema osvrta na prepoznate prioritete od strane UN-a u okviru tekućeg procesa definisanja razvojne agende za period poslije 2015. godine (Post 2015 Agenda) posebno u pogledu razmatranja uključivanja trenutnog predloga indikatora za praćenje sprovođenja buduće razvojne agende.
- **Neprecizno su postavljene** indikatori razvoja Crne Gore. U ovom kontekstu neophodno je imati u vidu rad Statističke komisije Ujedinjenih nacija u okviru procesa izrade razvojne agende za period poslije 2015. godine, trenutnog predloga indikatora na nivou UN-a, ali i potrebe za novim indikatorima u skladu sa nacionalnim prioritetima razvoja. U tom nastojanju namjera je da primarni set indikatora održivog razvoja sadrži manji broj odabranih indikatora koji bi omogućio mjerljivo praćenje ključnih trendova održivosti razvoja Crne Gore što je definisano i na samom početku procesa izrade *NSOR CG* za period poslije 2015. godine.

Ministarstvo održivog razvoja i turizma ocijenilo je da u uslovima izraženog kašnjenja procesa Obradivač *NSOR CG* treba da realizuje proces u mjeri kapaciteta kojim raspolaže, te da se pokuša definisati okvir za unapredjenje eksperstskog angažmana.

Shodno prethodno navedenom Budžetom za 2015. godinu odobrena su sredstva za: **reviziju NSOR i razvoj pilot inicijativa za implementaciju NSOR**. Izmjenama i dopunama Programa javnih nabavki MORT-a za 2015. godinu 1 opredijeljeno je 26.000 EUR za reviziju odnosno uanprjeđenje pripremljenog Nacrta NSOR CG i pripremu Predloga NSOR CG.

Nakon dobijanja unaprijeđenog Nacrta NSOR CG u prvom kvartalu 2015. godine i po tom osnovu sprovedenih daljih konsultacija sa radnim grupama Nacionalnog savjeta za održivi razvoj i klimatske promjene, Ministarstvo održivog razvoja i turizma ocijenilo je potrebnim da se ojača eksperstkim tim kroz angažman tima za reviziju.

S tim u vezi na 27 sjednici Nacionalnog savjeta za održivi razvoj i klimatske promjene donesene su sljedeće ocjene i zaključci:

- 1) Ocjenjuje se neophodnim unaprjeđivanje eksperstskog angažmana na izradi Nacionalne strategije održivog razvoja Crne Gore za period 2016-2020.
- 2) Zadužuje se Ministarstvo održivog razvoja i turizma da obezbijedi uslove za prevazilaženje postojećeg kašnjenja u procesu izrade NSOR CG 2016-2020 kako bi nova strategija bila usvojena do kraja 2015.godine.
- 3) Zadužuje se Ministarstvo održivog razvoja i turizma da informiše Nacionalni savjet o daljem progresu na izradi ovog strateškog dokumenta.

III SARADNJA MINISTARSTVA ODRŽIVOG RAZVOJA I TURIZMA SA KANCELIJOM PROGRAMA UJEDINJENIH NACIJA ZA RAZVOJ (UNDP)

Imajući u vidu navedeno, kao i činjenicu da eksperstski tim CEED Consultinga d.o.o, kao obrađivač *NSOR CG* za period poslije 2015. godine, nije u mogućnosti da u potpunosti odgovori na potrebe u kontekstu značajnog broja aktivnosti, paraleleno sa radom stručnog tima Obradivača pokrenuta je realizacija sljedećih aktivnosti:

1. Izrada Analize institucionalnog i zakonodavnog okvira u saradnji Ministarstva održivog razvoja i turizma i UNDP-a;
2. Provjera proračuna indikatora DMC (Domaća potrošnja materijala) i PR (Produktivnost resursa) koji su razvijeni u okviru Izvještaja o razvoju po mjeri čovjeka za 2014.g i prevođenje optimalnog scenarija na projekcije sektorskih politika, u saradnji Ministarstva održivog razvoja i turizma i UNDP-a;
3. Izrada indikatora – Ekološki otisak za Crnu Goru u saradnji sa Global Footprint Network (GFN);

4. Izračunavanje potrošnje prostora primjenom metodologije UNEP – a koja je primijenjena na obalno područje u okviru realizacije Programa integralnog upravljanja obalnim područjem Crne Gore (CAMP CG), u sardnji Ministarstva održivog razvoja i turizma i UNDP-a;

Takođe bila je inicirana aktivnost „Utvrdjivanje mjera i akcija od značaja za utvrđivanje uticaja zagađenja životne sredine na zdravlje čovjeka“ u saradnji Ministarstva održivog razvoja i turizma i Svjetske zdravstvene organizacije (WHO), ali ova organizacija do sada nije realizovala dogovoreni koncept saradnje.

Pored ovdje navedenih pojedinačnih aktivnosti koje imaju za cilj unapređenje Nacrta NSOR CG za period poslije 2015. godine, neophodan je dodatni sveobuhvatni stručni angažman radi pripreme Predloga NSOR CG koji bi zadovoljio zahtjeve Nacionalnog savjeta za održivi razvoj i klimatske promje, odnosno njegovih radnih grupa. Imajući u vidu navedeno, neophodno je hitno pristupiti unapređenju ekspertskog tima koji bi pripremio konačni Predlog Nacionalne strategije održivog razvoja Crne Gore za period poslije 2015. godine.

S tim u vezi inicirana je saradnja Ministarstva održivog razvoja i turizma sa UNDP-em sa ciljem unapređenja tekućeg procesa izrade *NSOR CG* za period poslije 2015. godine u okviru sprovođenja Programa za razvoj kapaciteta kojim podržava Vladu Crne Gore u procesu evropskih integracija. Naime UNDP realizacijom ovog programa, između ostalog, pruža ekspertsku pomoć u izradi ključnih strateških dokumenata. Kako su stručni kapaciteti Obradivača angažovanog na izradi *NSOR CG* za period poslije 2015. godine nedovoljni da omoguće integraciju svih relevantnih evropskih i globalnih zahtjeva u kontekstu definisanja politike održivog razvoja za period poslije 2015. godine, predloženo je potpisivanje **Sporazuma između Programa Ujedinjenih nacija za razvoj i Ministarstva održivog razvoja i turizma na principu podjele troškova za podršku izradi NSOR** („Cost-Sharing Agreement“). Predloženim sporazumom Program Ujedinjenih nacija za razvoj i Vlada Crne Gore – Ministarstvo održivog razvoja i turizma, se obavezuju da sarađuju na realizaciji projekta u Crnoj Gori, koji je opisan u Projektnom dokumentu br. 00084080 „*Jačanje kapaciteta Vlade Crne Gore i posebno Ministarstva vanjskih poslova i evropskih integracija (MVPEI) za ukupnu koordinaciju procesa evropskih integracija (EI), sa fokusom na pristupne pregovore sa EU*“.

Realizacijom Sporazuma između Programa Ujedinjenih nacija za razvoj i Ministarstva održivog razvoja i turizma na principu podjele troškova za podršku izradi *NSOR CG* obezbijediće se angažman ekspertskog tima koji će izvršiti:

1. Ocjenu do sada pripremljenog Nacrta NSOR CG u odnosu na preporuke i zaključke Nacionalnog savjeta za održivi razvoj i klimatske promjene i njegovih radnih grupa, kao i u odnosu na EU i UN dokumente koji su utvrđeni kao obavezni u izradi NSOR CG za period poslije 2015. godine (uključujući dokumente u okviru pregovora o razvoju poslije 2015. godine i dokumente EUOROSTAT-a o sprovođenju politike održivog razvoja u EU).
2. Utvrditi nedostatke i predložiti modifikovani koncept izrade *NSOR CG*.
3. Utvrditi nedostatke i predložiti modifikovani koncept Akcionog plana NSOR

4. U skladu sa utvrđenim predlozima u tačkama 1-2 izvršiti reviziju do sada pripremljenog Nacrta i pripremiti Predlog NSOR CG za usvajanje od strane Vlade CG.
5. S tim u vezi biće uspostavljena koordinacija sa stručnim timom CEED Consultinga, kao obrađivačem NSOR i Odjeljenjem za održivi razvoj i integralno uparvaljanje obalnim područjem Crne Gore u Ministarstvu održivog razvoja i turizma.
6. Posebna pažnja biće poklonjena integraciji rezultata dobijenih u okviru prethodno navedenih dodatnih analiza koje je realizovalo Ministarstvo održivog razvoja i turizma u periodu od juna 2014 – jula 2015.g
7. Takođe, posebna pažnja mora se pokloniti unapređenju Akcionog plana sa ciljem njegove razrade kroz definisanje mjera održivog razvoja za period 2015-2030. godine sa setom prioritenih akcija do 2020. godine.

Shodno predlogu Sporazuma za njegovu realizaciju planirana su sredstva u iznosu od 20 000 EUR. Sredstva su u kumulativnom iznosu već opredjeljena na stavci „Unapređenje sprovođenja politike održivog razvoja“ za potrebe Odjeljenja za podršku Nacionalnom savjetu za održivi razvoj na budžetskoj liniji 4147 za Životnu sredinu i komunalni razvoj u budžetu Ministarstva održivog razvoja i turizma Crne Gore za 2015. godinu.

Shodno predlogu Sporazuma opredijeljena sredstva podliježu povraćaju indirektnih troškova koje snose sjedište UNDP-a i strukture kancelarija u zemljama prilikom pružanja usluga Opšte podrške upravljanju (GMS). Za pokriće GMS troškova, na sredstva učešća se zaračunava naknada od 7%. Pored toga, dok god su nedvosmisleno povezani sa konkretnim projektom, svi direktni troškovi implementacije, uključujući troškove implementacije, utvrdiće se u budžetu projekta u odnosnoj stavci budžeta i u skladu sa tim snosiće ih Projekat.

Ministarstvo finansija je dalo saglasnost na zaključivanje Sporazuma između Programa Ujedinjenih nacija za razvoj i Ministarstva održivog razvoja i turizma na principu podjele troškova za podršku izradi *NSOR CG* (mišljenje dostavljamo u prilogu ove informacije).

IV PREDLOG ZAKLJUČAKA

1. Vlada Crne Gore je na sjednici održanoj _____ 2015. godine razmotrila i usvojila *Informaciju s Predlogom sporazuma između Programa Ujedinjenih nacija za razvoj i Ministarstva održivog razvoja i turizma na principu podjele troškova za podršku izradi Nacionalne strategije održivog razvoja za period poslije 2015. godine.*
2. Vlada Crne Gore je prihvatila Sporazum između Programa Ujedinjenih nacija za razvoj i Ministarstva održivog razvoja i turizma na principu podjele troškova za podršku izradi Nacionalne staretgije održivog razvoja i turizma za period poslije 2015. godine.
3. Ovlašćuje se Branimir Gvozdenović, ministar održivog razvoja i turizma, da potpiše Sporazum iz Zaključka 2.

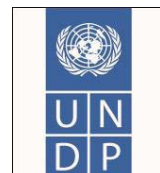
4. Zadužuje se Ministarstvo održivog razvoja i turizma da sredstva u iznosu od 20.000 EUR koja su opredijeljena na liniji 4147 za Životnu sredinu i komunalni razvoj u budžetu ovog ministarstva za 2015. godinu uplati Programu Ujedinjenih nacija za razvoj po osnovu realizacije Sporazuma iz Zaključka 2.

PREDLOG

CRNA GORA

MINISTARSTVO ODRŽIVOG RAZVOJA
I TURIZMA

Montenegro

**SPORAZUM IZMEĐU PROGRAMA UJEDINJENIH NACIJA ZA RAZVOJ
I MINISTARSTVA ODRŽIVOG RAZVOJA I TURIZMA
NA PRINCIPU PODJELE TROŠKOVA**

Budući da su se Program Ujedinjenih nacija za razvoj (u daljem tekstu „UNDP“) i Vlada Crne Gore – Ministarstvo održivog razvoja i turizma (u daljem tekstu „Ministarstvo“), sporazumjeli da sarađuju na realizaciji projekta u Crnoj Gori kako bi se pružila podrška izradi Nacionalne strategije održivog razvoja poslije 2015. godine (u daljem tekstu „Projekat“), koji je opisan u Projektnom dokumentu br. 00084080 „Jačanje kapaciteta Vlade Crne Gore i posebno Ministarstva vanjskih poslova i evropskih integracija (MVPEI) za ukupnu koordinaciju procesa evropskih integracija (EI), sa fokusom na pristupne pregovore sa EU“ u Crnoj Gori, i dostavljen Ministarstvu za svrhe informisanja;

Budući da je Ministarstvo obavijestilo UNDP o spremnosti da uplati UNDP-u svoje učešće (u daljem tekstu „Učešće“) na principu podjele troškova kako bi se uvećala sredstva raspoloživa za Projekat;

Budući da je UNDP dužan da imenuje Partnera zaduženog za implementaciju aktivnosti za svaki projekat koji se finansira iz učešća (u daljem tekstu „Partner zadužen za implementaciju“);

Shodno navedenom, UNDP i Ministarstvo su se složili kako slijedi:

Član 1

1. Ministarstvo će, na način opisan u tački 2 ovog člana, staviti na raspolaganje UNDP-u sredstva svog Učešća u iznosu od 20,000.00 EUR.
2. Ministarstvo će, u skladu sa rasporedom plaćanja datim u nastavku, deponovati sredstva kod Crnogorske komercijalne banke AD Podgorica, Moskovska bb, 81000 Podgorica, Crna Gora, na bančin račun 510-0-40, podračun UNDP-a 2341011-10415 i to:

Datum dospjeća plaćanja:

Iznos (Eur):

20. jul 2015.

20,000.00

3. Ministarstvo će obavijestiti UNDP o uplati sredstava putem email-a na adresu registry.me@undp.org, uz navođenje podataka o doznaci uključujući sljedeće informacije: naziv Ministarstva, kancelariju UNDP-a, ref: 00084080 „Jačanje kapaciteta Vlade Crne Gore i posebno Ministarstva vanjskih poslova i evropskih integracija (MVPEI) za ukupnu koordinaciju procesa evropskih integracija (EI), sa fokusom na pristupne pregovore sa EU,“ referencu Ministarstva (ukoliko je ima). Ove informacije treba navesti i u bankarskoj doznaci prilikom vršenja uplate sredstava UNDP-u.
4. Vrijednost sredstava, ako se uplata vrši u nekoj drugoj valuti, a ne u američkim dolarima, utvrđuje se primjenom operativnog deviznog kursa Ujedinjenih nacija koji je na snazi na dan plaćanja. Ukoliko dođe do promjene operativnog deviznog kursa

Ujedinjenih nacija prije nego što UNDP u cjelosti iskoristi uplaćeni iznos, vrijednost preostalih sredstava koja u tom trenutku budu još uvijek neiskorišćena se shodno tome koriguje. Ukoliko se, u takvom slučaju, evidentira gubitak u vrijednosti preostalih sredstava, UNDP obavještava o tome Ministarstvo kako bi se utvrdilo da li Ministarstvo može da obezbijedi dodatno finansiranje. Ukoliko dodatna finansijska sredstva ne budu stavljena na raspolaganje, UNDP može da umanja, suspenduje ili otkáže pomoć predviđenu za Projekat.

5. Prethodno navedenim rasporedom plaćanja uzet je u obzir zahtjev da se sredstva Učešća uplaćuju prije sprovođenja planiranih aktivnosti. Raspored plaćanja se može mijenjati i dopunjavati kako bi bio u skladu sa napretkom u realizaciji Projekta.
6. Svi finansijski računi i izvještaji izražavaju se u američkim dolarima.
7. UNDP se može saglasiti da prihvati uplatu sredstava u nekoj drugoj valuti osim američkih dolara pod uslovom da je ta valuta u potpunosti konvertibilna odnosno da je UNDP može odmah koristiti i da su zadovoljene odredbe prethodne tačke 6. Svaka promjena valute plaćanja Učešća vrši se samo u dogovoru sa UNDP-om.
8. Svaki prihod od kamata koji potiče od sredstava Učešća usmjerava se na račun UNDP-a i koristi se u skladu sa utvrđenim procedurama UNDP-a.

Član 2

1. U skladu sa odlukama i uputstvima Izvršnog odbora UNDP-a koje su pretočene u Politiku o povraćaju troškova iz drugih izvora, sredstva Učešća podliježu povraćaju indirektnih troškova koje snose sjedište UNDP-a i strukture kancelarija u zemljama prilikom pružanja usluga Opšte podrške upravljanju (GMS). Za pokriće GMS troškova, na sredstva Učešća se zaračunava naknada od 7%. Pored toga, dok god su nedvosmisleno povezani sa konkretnim projektom, svi direktni troškovi implementacije, uključujući troškove Partnera zaduženog za implementaciju, utvrdiće se u budžetu Projekta u odnosnoj stavci budžeta i u skladu sa tim snosiće ih Projekat.
2. Ukupni iznos sredstava koja su budžetom predviđena za Projekat, zajedno sa procijenjenim troškovima za usluge podrške koji će biti refundirani, neće preći ukupna sredstva dostupna za realizaciju Projekta u skladu sa ovim Sporazumom, te sredstva koja mogu biti dostupna za pokriće troškova projekta i pratećih troškova iz ostalih izvora finansiranja.

Član 3

1. Sredstvima Učešća administrativno upravlja UNDP u skladu sa propisima, pravilima, politikama i procedurama UNDP-a, uz primjenu svojih uobičajenih procedura za realizaciju projekata.

2. Upravljanje Projektom i troškove regulišu propisi, pravila, politike i procedure UNDP-a, a gdje je to primjenljivo, propisi, pravila, politike i procedure Partnera zaduženog za implementaciju.

Član 4

1. Izvršavanje obaveza UNDP-a i Partnera zaduženog za implementaciju po ovom Sporazumu i relevantnom Projektnom dokumentu zavisi od prijema sredstava Učešća Ministarstva od strane UNDP-a u skladu sa rasporedom plaćanja koji je utvrđen u članu 1, tačka 2 ovog Sporazuma. UNDP neće započeti implementaciju aktivnosti prije uplate Učešća odnosno prve tranše Učešća (zavisno od toga koje je primjenljivo).
2. Ukoliko se očekuje ili realizuje nepredviđeno povećanje troškova ili obaveza (bilo usljed inflatornih faktora, fluktuacija deviznog kursa ili nepredviđenih izdataka) UNDP će blagovremeno dostaviti Ministarstvu dopunsku procjenu kojom se utvrđuje iznos sredstava koja je potrebno opredijeliti za dodatno finansiranje. Ministarstvo će uložiti maksimalan trud da UNDP-u stavi na raspolaganje potrebna dodatna sredstva.
3. Ako UNDP sredstva Učešća u Projektu iz člana 1, tačka 2 ovog Sporazuma ne primi u skladu sa utvrđenim rasporedom plaćanja, ili ako se ne obezbijedi potrebno dodatno finansiranje u skladu sa tačkom 2 ovog člana, od Ministarstva ili iz drugih izvora, podrška koju u realizaciji ovog Projekta shodno Sporazumu obezbjeđuje UNDP može biti umanjena, suspendovana ili otkazana.

Član 5

Vlasništvo nad opremom, zalihama i drugom imovinom koja se finansira iz sredstava Učešća pripada UNDP-u. Pitanja koja se odnose na prenos vlasništva od strane UNDP-a utvrđuju se u skladu sa relevantnim politikama i procedurama UNDP-a.

Član 6

Sredstva Učešća podliježu isključivo procedurama interne i eksterne revizije predviđene finansijskim propisima, pravilima, politikama i procedurama UNDP-a.

Član 7

Na zahtjev, UNDP dostavlja Ministarstvu finansijske i druge izvještaje pripremljene u skladu sa procedurama izvještavanja UNDP-a.

Član 8

1. UNDP obavještava Ministarstvo kada se, prema Projektnom dokumentu, završe sve aktivnosti Projekta.

2. Bez obzira na završetak svih aktivnosti u vezi sa Projektom, UNDP zadržava neiskorišćene uplate sve dok se ne izmire sve obaveze i dugovanja proistekla iz sprovođenja aktivnosti finansiranih iz sredstava Učešća i ove aktivnosti ne dovedu do valjanog završetka.
3. Ako se neiskorišćene uplate pokažu nedovoljnim za izmirenje pomenutih obaveza i dugovanja, UNDP obavještava Ministarstvo i konsultuje se sa Ministarstvom o načinu na koji se mogu izmiriti takve obaveze i dugovanja.
4. Nakon završetka Projekta u skladu sa Projektnim dokumentom, UNDP će po automatizmu preusmjeriti sva sredstva u vrijednosti manjoj od 5,000.00 USD koja nakon izmirenja svih obaveza i dugovanja ostanu nepotrošena. Sva sredstva u vrijednosti većoj od 5,000.00 USD koja ostanu nepotrošena nakon izmirenja svih obaveza i dugovanja UNDP će preusmjeriti nakon konsultacije sa Ministarstvom.

Član 9

1. Nakon konsultacija između dvije ugovorne strane ovog Sporazuma i pod uslovom da su već primljene uplate po osnovu Učešća, zajedno sa drugim sredstvima raspoloživim za Projekat, dovoljne za izmirenje svih obaveza i dugovanja nastalih prilikom implementacije ovog Projekta, ovaj Sporazum može raskinuti UNDP ili Ministarstvo. Sporazum prestaje da bude na snazi trideset dana od dana kada bilo koja od ugovornih strana potpisnica dostavi obavještenje u pisanoj formi drugoj strani o svojoj odluci da raskine Sporazum.
2. Ukoliko neiskorišćene uplate sredstava po osnovu Učešća, zajedno sa ostalim sredstvima raspoloživim u okviru Projekta, nijesu dovoljne da se izmire takve obaveze i dugovanja, UNDP obavještava Ministarstvo i konsultuje se sa Ministarstvom o načinu na koji se takve obaveze i dugovanja mogu izmiriti.
3. Bez obzira na prestanak važnosti ovog Sporazuma, UNDP će zadržati neiskorišćena sredstva sve dok se ne izmire sve obaveze i dugovanja proistekla iz sprovođenja aktivnosti finansiranih iz sredstava Učešća i ove aktivnosti ne dovedu do valjanog završetka.
4. Ukoliko dođe do raskida Sporazuma prije završetka Projekta, UNDP će po automatizmu preusmjeriti sva sredstva u vrijednosti manjoj od 5,000.00 USD koja nakon izmirenja svih obaveza i dugovanja ostanu nepotrošena. Sva sredstva u vrijednosti većoj od 5,000.00 USD koja ostanu nepotrošena nakon izmirenja svih obaveza i dugovanja UNDP će preusmjeriti nakon konsultacije sa Ministarstvom.

Član 10

Sva korespondencija i obavješćavanje između UNDP i Ministarstva obavljaće se na sljedećim adresama:

(a) Ministarstvo:

Adresa: IV proletarske brigade br. 19, 81 000 Podgorica

(b) Po prijemu uplate sredstava, UNDP će poslati elektronsku priznanicu na sljedeću e-mail adresu Ministarstva kao potvrdu da su sredstva primljena:

e-mail adresa Ministarstva:

(c) UNDP:

Adresa: Stanka Dragojevica bb, 81 000 Podgorica

E-mail: registry.me@undp.org

Član 11

Ovaj Sporazum stupa na snagu nakon potpisivanja od obje ugovorne strane, na datum potpisivanja druge strane.

U potvrdu ovoga, doljepotpisani, dužno ovlašćeni za to, potpisali su ovaj Sporazum na engleskom i crnogorskom jeziku, u dva primjerka.

Za Ministarstvo održivog razvoja i turizma:

Za Program Ujedinjenih nacija za razvoj:

Branimir Gvozdenović

Ministar

Fiona McCluney

UNDP Resident Representative for Montenegro

Datum:

Mjesto:

Datum:

Mjesto: